

Атырдах ийин 15 күнүгэр Норминг ССНП НК Генеральной секретара Л. И. Брежнев манна сыннына сылдыар ПХРП НК Бастаны секретара З. Геректийн көрсүстэ.

Добордуу излестинге ийин партиялар салайааччылары үгүс өртүтээх советской-польской бирге үлэстэринтен астынааларын биллэрдилэр уонна ол сайдар кээмилэрин дүүллэстилэр. Табаарыстар Л. И. Брежнев, З. Герек ССРС уонна Польша аан дойду табыы де-тальностарын түһүмүн бэйэ-бэйлэригэр хардарыта информацияла-ры өгөрдүлөр итинэн Европага, аан дойдуга эйэ ийин охсууу сорох проблемаларыгар санааларын атаастастылар.

Көрсүхүү истинг уонна толору биир санааланы быһыытыгар майгытыгар барда.

ССТА.

Хабьат

1931 сыл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССНП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 100 (4523) 1974 сыл, Атырдах ийин 17 күнэ Сыйбата
СУБУОТА 2 харчы

ОТ, БУРДУК ХОМУУРДАРЫН КҮҮРЭЭННЭЭХ КҮННЭРИГЭР — ОХСУУЛААХ, ҮРДҮК ОҔОРУМУТУОЛААХ ҮЛЭНИ!

ССНП ОБКОМУГАР УОННА САХА АССР МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

ОТТООҔУН ТЭТИМИН КҮҮҔҮРДҮӨХХЭ, ҮҮНҮҮНҮ КЫЛГАС БОЛДЬОХХО, СҮТҮГЭ СУОХ ХОМУЙУОХХА

ССНП обкомун бюрота уонна Саха АССР Министрдарин Совета үүнүү хомуурун, бурдугу итинэн тыа хаһаайыстыбатын атын да бө-рө-дүүктэлэрин сорогуоһа, хаһаайы түргэтэтин итинэн сүөһүнү аһылыгынан хааччылаа ута-лытыллыбат дьаһалларын түһүмүн боптуруоһу дүүһүстүлэр.

Саха уобалаһыгар комитет уонна Саха АССР Министрдарин Совета, быһыл от уонна тыа ха-һаайыстыбатын кулчурулара үчүгүйдик үү-мүттэрин үрдүнэн, республика партийнай, совет-скай, тыа-хаһаайыстыбанын органнара үүнүү хомуурутар хаһаайыстыбалар толору бөлөм-ненилэрин хааччылыахтарын, күн-дьыл уустук усулуобуйатыгар сүөһү аһылыгын бөлөмнөөһүнү куһаҕаннык тэрийбиттэрин бэлэттэстилэр.

От хомуура наһаа хоһуган сирдэлэ. Техника уонна үлэ күүһүн үрдүк көдүүтөһөхтүк ту-һанар ийин, күннээҕи үлэ нуорматын аһара то-лорор, бастык технологияны уонна бастык оҕо-тарын олохтуур ийин бойбобуой социалистическай куоталаһы "хара маннайгыттан ыла ийин тэтиллибэтэ.

Атырдах ийин 5 күнүгэр тургутан сүөһү аһылыгын сорогуоһатын сыллаагы былаан 15 эрэ бырыһыан туһала, эбэтэр ааспыт сыллаары таһымтан 20 үбү, төһөнөн арылх бөлөмнөнө, ССНП Уһаа Бүлүүтэри, Көбөһүтэри, Ленни-скэйдэри, Бүдүүтэри, Чурапчытаагы райкомнара, райисполкомнар сүөһү аһылыгын бөлөмнөөһүнү олус куһаҕаннык тэрийбиттэрин ССНП обком уонна Саха АССР Министрдарин Совета чорботон бөлөмнөһүлэр. Быһылгы дьыл усулуобуйатыгар ситиһи уонна сенайы эбэхтик угууну тарий-гэ ханна барарар улахан кыахтар бааллар. Ол эрэри Чурапчыга, Алексеевскайга, Намга, Сун-таарга, Уус-Алданга баччаанга ийри биер да төһө сенаж оҕоһулаа ийик.

Республика колхозтарыгар уонна совхозтары-гар үүнүү хомуурун техникаһын өрөмүөннөөһүн наһаа быһаанык ытыллар. Үгүс хаһаайысты-баларга хомуур агрегаттара иккилин сменанан үлэстэһи бөлөмнөөһүлэр, комбайннаны үр-дүн таһаарылаахтык туһанарга «Алма» совхоз звенотун салайааччы И. И. Перфильев бачыма көлөхтүк таратыллар.

Үүнүү хомуурун тэрээһиннээхтик мытар, сүөһү аһылыгын бөлөмнөөһүн тэтимин күү-һүрдууну партийнай, советскай, тыа-хаһаайы-стыбанын органнар чугастаагы көмө кылаабы-най сорукутарынан аарарга.

Ити соруку толорор туһугар бастык түрөп хаһаайыстыбалар бэйэлэрин куустэрин, кыахтар-ын түмүгэ, оройуоннар кининэригэр, рабочай бөлүөлөхтөртөн, куораттартан техниканы, доһу муһуттуулаах туһанарга баһаарылаах дьаһал-лары ыларга.

ССНП райкомнанын, горкомнанын, рай(гор)ис-полкомнаны, Саха АССР Тыатын хаһаайыстыба-

тын министерствотын, хаһаайыстыбалар сала-йааччыларын эбэһинэстиигэ:

— саамай кылгас болдьох ийир хаһаайы-стыбалар үүнүү хомуурутар толору бөлөмнөнүл-лэри хааччыларга, хас бирдин хаһаайыстыбага баһыһына хайдарын билсэргэ, сүөһү аһылы-гын бөлөмнөөһүн тэтимин тосту күүһүрүл-лэри ута-лытыллыбат дьаһаллары ыларга;

— бурдук быһыытыгар звенонан үлэстэһи уонна арааран хомуйуу кинигин олохтуурга, бары комбайннаны сыппыт бурдугу хомуйары дьуоралзон уларытан оҕорорго;

— тохтоло суох үлэстэһи хааччылар туһу-гар комбайннаны техник-малаһчытар күн аһын техникскай көрүүнү мыталарын тарий-гэ;

— бурдугу ыраастааһына уонна кууруу-та комплекснай механизацияны бары сирдэргэ тарий-гэ, хортуюнууу уураа сирдэргэ активнай вентиляцияны оҕорорго, чугастаагы күннэргэ бурдук токтарын, ыкылааттарын, навестарын, хранилищеларын тутууну, өрөмүөннөөһүн сир-дэргэ;

— хортуюнууу, оҕоруот астарын госуда-рствода туттарыгы социалистическай эбэһэ-листибазары, хадьымал хорутуу, 1975 сыллаагы үүнүүгэ сирмэни уруу соруудахтарын булгучу толорору хааччыларга;

— от хомуурутар звенолар үлэлэрин мал-ты хонтуруолааһыны олохтуурга, техника уонна дьон таах түрүн хаалар чакчыларын таһаарбака, күннээҕи нуорманы толорон ийини ситиһэргэ;

— субюта уонна баскыһыны күннэргэ от хомуурутар предпринималар, учреждениялар, тэрилтэлэр коллективтара маассабайдык тахы-ларын тарий-гэ, ийинлэри үлэ фонунаа хаач-чылаа көдүүтөһөхтүк туһанарга.

Партийнай, советскай, тыа-хаһаайыстыбанын органнар, аналлаах звенолары тарий-лэ туһа, сенайы уонна синайы үгүс витаминнаах маа-кени бөлөмнөөһүн сыллаагы соруудахтарын бул-гучу толорору хааччылаахтар.

Хас бирдин хаһаайыстыбаны уонна ферманы сүөһү аһылыгынан толору хааччылар ийин, үүнүү хомуурун кылгас болдьоххо, сүтүгэ суох ытар ийик сирэй эппэтигэни тыа хаһаайы-стыбатын министриягар, ССНП райкомнанын уонна горкомнанын секретардарыгар, рай(гор)испол-комнар председателлэригэр, хаһаайыстыбалар салайааччыларыгар сүктэргэ.

Сүөһү аһылыгын бөлөмнөөһүн уонна үүнүү хомуурутар күннээҕи үлэ үлүк таһаарылаах буоларын ийин рабочайдар уонна механизаторлар бойбобуой социалистическай куоталаһыларын тэтигэргэ, куоталаһы хааһыта биллэн ийир уонна сабыдыаллаах буоларын ситиһэргэ, сол-тоох комитет түмүктэрин оҕорон ийэргэ, куотала-һыны кыайылаахтарынан правительство пада-раадаларыгар киллөрөргө тийиэ материалнай уонна моральнай көрүлэһини туту оҕорон ий-гэ ССНП райкомнанын, горкомнанын, профсоюз-най, комсомольскай тэрилтэлэри соруудахтыр-гэ.

ХАТЫЛЫ. Совхоз маннаагы отделеһиһын үрдүк үүнүүтүн звенота пэтилетка тутуах сылын бурдугун хомуурутар оройуонга ким-хайа ийини үчүгү тэрэ-һиннээхтик тургуна.

Илэрээ күн Манга Алааһын 40 гектардаах баһыһыгар бие комбайн бирдэ тарыста. Звено-вод С. И. Литвинцев уонна эми ийин хардук бурдугу хомуйуу үөрүһтээх комбайнердар Г. Д. Николаев, В. П. Прокопьев, Г. Ф. Огогосов, И. Е. Протопопов агре-гат аһын старшайдарынан аһа-һылар.

Бадаһааһи тургутан хатылы-лар 40 гектары быстардылар. Оттон 512 центнер бурдугу ас-таттылар. Ол аата, гектар байы-таа 12,8 центнери хомуйдулар.

Амма оройуонун комбайнер-рин бачыһыан батыһан, Литвин-цев звенота үрдэтиллибит эбэ-һэстэһиһи ылыһа. Оһоо бирдин агрегат 300 гектардаах баһыһа үүнүүтүн хомуйарга уонна гектартан былаанга кэ-рүлүбүт 8 центнер оһугар 11—12 центнери асатара мыйыһына.

Бадаһаа комбайнердар Бабада сонуоттарыгар киирдилэр.

КОМБАЙННАР БААҔЫНАҔА ТАБЫСТЫЛАР

ОДЬУЛУУН. Совхоз участва-тан звенотун салайааччы И. Е. Яковлев атырдах ийин 15 кү-нүгэр Халтан Айах дьон баһы-һаһтан бурдугу быстарыһы са-далаһыта. Оттон бадаһаа аһын баһыһага түөрт комбайн тиги-нэһи үлэстэ.

Оһыттаах комбайнердар С. С. Артемьевы, Д. Д. Ийигини кыт-та Ёгор Ийигини, Афанасий Ан-тискин курдук эдэр механизатор-лар баһыһаһа тарыстылар.

Одьюлууннар быһыл 805 гек-тар ийинээх баһыһа үүнүүтүн хомуйуохтара.

ХОПТОБО. Бадаһаа манна Кон-стантин Старостин уонна Нико-лентий Филатов комбайннара бурдук баһыһатын саралаһылар.

БАХСЫ. Карл Маркс аһыһын колхоз механизатордарыттан ту-һаах сыл үүнүүтүн хомуурутар бастаһынан Иван Барашков агре-гата таһыста. Ийин Матариасе Сонуогар балачча тахыһаахтык үлэстэ.

С. ПЕТРОВ.

о Мугудай ходуһаларыгар

Былырынгытаагар

Н Э М И Й Э Н

Колхоз быһыл дойду сүөһүгэр оттуур. Барыта 11 звено обще-ственной сүөһү аһылыгын соро-туоһаһытар кыттыһыны ылар. Атырдах ийин бастагы декада-тын түмүгүнэн 6195 центнер от кэбиһилиһнэ. Ити 1973 сыл ту-һааннаах кэмигэр 313 цент-неринэн эбэх. Оттон эми аһы-лыкка аһаан 590 центнер дьаа-һа бөлөмнөнө.

Былырынгытаагар арылчыла нэмийэн Маралайы бригадэти-гар (старшай бригадэһиер Е. А. Ийигин) оттоон иһэллэр. Кэби-һилиһи оттара ааспыт сылла-гар 1372 центнеринэн ардуу, ба-рыта 3629 центнерга тийдэ. От-тут аһаһаа эбэхтэ.

Д. Е. Скробин толору механи-зированной, оттон И. И. Николаев механизированнай аһардаах зве-нолара таһымнааһы центнер кэригэ кэбиһилиһи оттоһулар. А. А. Варламов салайар звенота 240 гектары оһустарда, оттон 220-тин муһтаран 506 центнери кэбиһтэ.

А. КРАСИЛЬНИКОВА.

М о о й д о р уонна шэфтээхтэр

Маралайы бөһүөлөгүттэн 11 кайи мөй оттуулар. Кийилэр 45 гектары оһустулар. Ийинтэн 30-тун муһтан 210 центнер бугулу тургорулар. Сорохтор отторун туту кэбиһэн чөмчөтөн иһэллэр. Оһурук туттарбыт отторо 130 центнер буола.

Оттон колхоз шэфтээх тэрилта-тын — райсовет исполкомун ап-паратын үлэһиттэра Салыа Сы-һыһа оттуулар. Манна барыта 17 кайи үлэһиер. Кийилэр 210 центнер оту бугулаһылар.

Тута кэбиһэн иһэллэр

ТОЛОЙ ДИРИНЭ. Маннаагы бригадэһиер Михаил Филиппович Лаврентьев 18 отчуттаах көлө звенотун салайар. Звено гради-тын толоруута 57 бырыһаһыга тэһиһтэ, оттон кэбиһэн туттар-быт от 1200 центнерга тийдэ.

Былырыны баччаларга бу зве-но 510 центнери эрэ кэбиһиһтэ. Оһон быһыл, аһаһтарга холооту-хо, тэтимнээхтик оттоон иһэр.

Ийиги көрр.

Быйагы бычабарыппакка туһаныахха

СИЛБИН КЭМНЭ БУРДУГУ КӨРҮҮ - ХАРАЙЫ

Комбайн көтөрүөтүтүп, ачылабыт бурдугун кутуураа-хатаран, ыраастаан сизмэ фондунан халычаны, фурагы дробилкалаан сүөһү интентиллох абыла-тар кубууһу хомууу үлэтинээбэр өссө үһүн кэми ылар, көккө ыраахтарга да үөскөтөр.

Бу күннөөн кутуурааа көлхөстөргө уонна совхозка хомууһу быйагытынан харайар, куурдар тутууларбыт өлүү адыахтар. Зерноушниктар, цементэммит пло-малкалар суохтар, бурдук ыраастыыр массыналар ситэ өрөмүөннээн илтиктөр.

Күн-дьыл наһаа сиктээринин бурдугу кутууу, ыраастааһын үлэтин сүрүн уратытынан комбайнтан көлбөт инчэбэй бурдугу сөһүн тутта сыйыттан, күөх ачыттан арааран, түргөттөн куурар уусуурууларын тэрийин буоктар. Өскөтүн итиннэ тутуспатахха, кини 1-2 хонук иһигэр сыйыан, умайан тахсаан, сөһмө буолар хаачыстыбатын сүтэрбээн сөп.

Самыа хомуулуубут бурдук туораа — тыһынаах ор-ганизм, онон киһиэхэ өлөх алаах биохимическай процес-тар бара сыталлар. Кини тыһынаахтар ууну, үлүһүсүлэи тыһа уонна итин аэригэни таһаарар. Ол барыта тула-лыыр айгыттан — сиктөн, температураттан тутулук-таах. Кини куурдааһына ити процеһа өлүүсүрүтүк ба-рар, ол иһин кураанах бурдук бөйүтүн хаачыстыба-тын тоһо баһарар өр кэмгэ сүтөрбөккө сыман сөп.

Бурдук сиктин түөрт сүөл түрүккэ хайытаалар: 1. Кураанах. Дьэһиниэ, сөһөннөй, өрүө — 14 бырыһыантан үрдүкэ суох. Манньа бурдук уонунан сылларга бөөртү буолбат.

2. Орто кураанах-кураанахымы (средней сухости) — 14,1—15,5 бырыһыан. Бачча буолааһына конди-ционнай сиктээринин адыллар.

3. Сиктээх — 15,6—17,0 бырыһыан.

4. Инчэбэй — сиктэ 17 бырыһыантан үрдүк.

Чөмөхтүү кутуулуубут бурдук 40-50 кыраадыстан үөһэ итийдэринэ туорах үөскөбө буһар, өччүгүнэ сиз-мэ буолар кыагыттан тахсар. Комбайнтан көлөр бурдук 20 бырыһыантан таһаа сиктээх. Ыраастыыр массы-налар биирде көтүтүлүккэ онуката 1-3 бырыһыан на-мыыр. Үчүгэй, ыраас күн чараас тыһа тарытылабыт бурдук сиктин 3-4 бырыһыаннан сүтөрөр, аһа кытаа-тар, буһар. Кинини түүнүгүрдөр микроортанизмнар ультраклетовой сардагалартан өлөөлөр, дьайыларга көтүүр.

Көһөннөй бириэмэҥэ күүстээх вентилятордар көмө-лүк бурдук чөмөһүн куурат салгыны үрдөрөн куур-дугу (активное вентилирование) кизиник тарбаһа. Бу ньыманы Чурапчыга аан бастаан Калинин аатынан колхозка Д. А. Дьячковакай олохтообута. Быйыл кини бөһө өгөрбүт калориферынан үрдөрүлөр салгыны сы-лытан бурдугу куурдуу процеһын толкуйдуу сылдыар.

Активнай вентилированиены туттарга баһири хаһаа-йытылабытыгар бары ылаахтар бааллар. Эрилин Эристин аатынан колхозка, совхозка ПТ-2,5 тепло-

генератордар, оттон Ленин аатынан колхозка электр-калорифердар бааллар. Салгыны тараттар система ха-таһыныан онукуллар. Хаһаайыстыбалар агрономнара бу күннөөргө теплогенератордары, электркалориферда-ры интентиттэр аралар, таһар, салгыны тараттар сис-темаһы өнөрүтөр сорукуллаахтар. Ыраастыыр массы-налары орууулаан, өрөмүөннээн, электростанцияга көлбөт, үлэтиэн (обкаткааһа) бөлүү тыһынаах-тар.

Куурдар пломдалар ортотторо ардах уута кыты-тыгар сүүрөр тыһа буор кутуулаан томтотуллан, паго-таһаа интентиллобүт буолуохтаахтар. Бурдук сылы-быһыан таһаарбат туһугар күннөөр транспортерунан ыстарып, мас күрдээринин булуһун сыһарытан бө-лүн үлэтигар бөһө-сөһмө кылаастар үөрөнчөчиллри-төн элөөлөр, тараттар тэрийин туруоруулаах хаада.

Бу этилэр үлэлэри барытын суһу күннөөр тэрийин олохтобуу — уталытылаабыт дьаһал быһыагынан сым-налынаахха уонна толорулуохтаах.

В. ПОИСЕЕВ,
инженер-механик.

Фуражнай бурдугу кэнсиэрбэлээһин

Сиктээхти хомуулуубут, сымтаах, күөх ачылаах бур-дук хараллар кэһигэр онуоха эбии ардахха ылардары-на сыйыбытынан, туһуктүбүтүн баһар. Итинэн кини бөйүтүн бары хаачыстыбатын сүтөрөр — сизмэ, аһы-дыһа, фуража да барбат турунтанар. Манньа бурду-гу быһыаһар, оннй фуражка ыһтар харыстыыр ылама-нан кинини кэнсиэрбэлээһин буолар.

Бастаан ньыма.

Сиктээх бурдук чөмөһөр натрий пиросульфидка туу-бу булуһулаахха, кини иһин ый устата сыйыбаат, түү-нүгүрдөт уонна арааскылаанат буолуута ситиһиллэр. Пиросульфид дьайытын түмүгэр бурдугу аһытар ферментар үлэлэрэ көтүүр. Түүнүк бактерияларга өлөөлөр, онон бурдук сиктин эрө күһүкүүтэ, сылы-быһа тохтүүр.

Бу ньыманан кэнсиэрбэлээһиниэ кылаабыһаа — препараты биһр таһиик тарбатымы. Уон центнер бур-дукка 12—15 кг пиросульфид бөрөһүгө туттулар. Кини туһа бурдук куурутуугар реакционнаан бүтөр, онон сүөһүгэ ханнык да бөөртүнү өгөрбөт. Үчүгэйлик уонна түргөттөн булуһугар транспортердары, бурдук ээтир массыналары, о. д. а. туһаныахха сөп. Ол кэн-ниттэн бурдугу кичэйэн чөмөһөнөр уонна күн ааһы температуратын бөрөһүккө көрүөххэ хаада.

Иһин ньыма.

Сылы быһа хаһааһаа аһаан ыһыстаһыт ылааха эбэтэр траншея туһанылар (эбэтэр целлофан тутту-лар). Онно комбайнтан көлбөтинэн бурдукка 1 тонна-тыгар 3-5 кг пиросульфид тарбатылаа кутулар уонна сиктин тахсыбат тыһа сабыллар, онтон данналар. Ман-нык сиклэстэммит бурдук хас да сым дүдөйбөт.

Натрий пиросульфидын сайыл аһыаһын, эти, хаһы өр хайыларын эмнэ тутуулаах сөп. Бу түбэлтэҥэ кини 1,5-2 бырыһыан ыһылар уонна үчүгэйлик булу-һулар.

(Тыһа хаһаайыстыбатын науканын доктора А. А. Березовскай, о. д. а. автордар куруйбүт «Под-готовка и хранение кормов для скота» кинигэтинэн аһыаһын, 1965 с. «Колос» издательство).

Сиклэстэммит бурдук — туйгун аһылык

Бу ньыманы Швеция фермердэре биирхээн туһа-нытара сүүрбөччө сыман ааста. Кинилэр бурдугу сик-лэстиир билиһаа эбэтэр траншеяга сиклэстиилэр.

Ол технологияга өлүү сүүдүгү, комбайнтан көлбөт бурдук тутта дробилкалаан бытаргыттар уонна сөһмө траншеяга кутулар. Бурдугу бөйүтүнэн да хаһа-ныахха сөп. Ол тыһаан баран сүөһүгэ сиктэргэ хайы-тиннэ биирде бытаргытар ордуу ыраахынан өйдүүххэ хаада. Оттон дробилкалааһыт бурдук наһаа бытархайа куһаран, онуук сиклэстэниһинэ иһин тиаста буолар.

Туорааһаа культуулар сиклэстэниһинэн сүүн уусууруулаа — бурдук сиктэ 35 бырыһыантан итэбэһэ суох буолуохтаах. Нинтөн намыыр түбэлтэтигар түү-нүгүрдөт сөп. Ол иһин бурдугу кураанах дин санаа-таахха, ку кутан сиклэстэниһинэ, сиклэһин утуу-тү-гүн көһүлүнэн ыһытылаахха.

Траншеяны пленкаан бүрүһүн баран ичэбэй эрби-көөбүтүнэ (шпижанан), оттон бөрүлүн хаһы тыһа көмүлэр. Манна аһаан хаһык да композицияны эби-либөт, сиклэс массатыгар көһүрү аһыаһы процеһа барар, иһин эдэллэһин дьаһа буһарылаабыт киллөн бурдук дьаһыт сыттаах сиклэс бөлүү буолар. Кинини барытын биирде аһаат иһаага траншеяны хас да сек-циялаах отторор табыастаах. Манньа сиклэс сүөһү аһыаһын быһыагынан хаачыстыбатынан туорах бур-дугу кытта тиг эбэтэр ордуу буолар.

Дьэһиниээн ыһытааран үчүгэйлик сиклэстэһэрэ бил-лэр. Ону сибиниһинэ уотарга, ыһчат сүөһүнү төдөһү-төргө бастыһа аһылык дин аһааллар. Кини састаабыгар түөрөх бурдуктааһар алаах сиккэй протеин, клетчатка, күа баар. Буһуулаа бөлөгүнэн, аһылык буолар едinin-патынан уонна сиктинэн эһи чөрбөһөр.

Швеция сүөһү интентин государственной омыунай станцияһын өр сылдыах чинчийиһинэ манньа сиклэ-тэһин ардахтаах дьыл фуражнай бурдугу бөрүгүтүт-тан харыстыыр табыастаах уонна эрэллээх ньыма буоларын дакасталабыттар.

Быйылгы кураан үчүгүнү хомууларга табыһаа суох, ардахтаах дьылга сиклэстэһини уонна кэнсиэрбэлэ-һини кизиник туттуу общественной сүөһүнү кыһына-ры интентиллээх аһыагынан хаачыһаага көмөһүн уонна бурдук үчүгүтүн барытын туһага таһаарар кы-аһы биирхээн.

(Ю. Ф. Дашков «Из опыта животноводов Скандинавии» дин үлэтигэр аһыаһын, 1967 с. «Колос» издательство).

Нэттийэнэн саппаас суолла оноруохха

Чурапчы — Мындаааһы суола оройуон өлөһөр суолтата киниэхэ барытыгар өйдөнөр. Ол эрөөр кини хаһаан олоххо киирэрэ бил-либөт. Итинэн быһыстала, суох сылдыһаарбыт билигин да ыраах быһылаах.

Онуулаа турар буор суолу, ардуу быһылыг куурдук ардахтаах дьылга, көлбөт-барбыт транспорт араас көрүнэ аһи адыаһа турар. Хаайтары саһаа сиккэ, хос урэхтэр, үрүһүлэр төрдүлэригар трактор уонна автомашина туох да сатаан барбат тыһа суол сүн-нүчү дьаһи хастаран, били том-төччү кутулуубут буорун бада-раан отторон, чыһыһытаран көб-бөтөр.

Манньа көһиэ Мындаааһыт-тан аһаар аһыаһын, туттар ма-тыһылаабытын таһаарыһы-гар эрэй бөрөнү көрөбүт. Киирбөт массаһына хас да хонон эргиллэр, сырыы-аһаан уһуур, үгүс күн-дьыл сүтөр.

Онон мин уружу Аммалыыр столунан саппаас суолла өтөс-

ААБААЧЧЫ ЭТИИ КИЛЛЭРЭР

туһаахха хайдах буолуу дин эһиһиллэһин. Кинини Баһылай Алаһын сөһүрүү өтүгүн, Ты-тыгытта сыйыаһынан, Нэттийэ үрөһинэн туһаран Чурапчы — Мындаааһы суолугар тиэр-дэн сиббөһиниһиһхэ сөп.

Былырын лесопункт массы-налара Тыагыһыттанан мас бө-лүү таспытара. Итинтэн аһах Нэттийэ дьаһи урут трактор сылдыһа биллэр. Манан онуук кини-куон суола-һиһа суох дөй-дү. Ураах, үрүһа түбэстэһинэ кыра муосталары да тутар хаада ти-рээбэ.

Ол тыһаан баран улахан суолу-нан хаайтары кэһигэр мин өп-түк сирбиһан сылдыар табыас-таах, эрэйэ суох буолуох өтэ-дин санымыһын. Аһа Чурапчы — Мындаааһы суолун өрөмүөннүүр буоллаахха (оннуу көм тирээк кө-

лөрө чахчы), итинэн эргийэр су-лу аһар эһиэ ордуулаах.

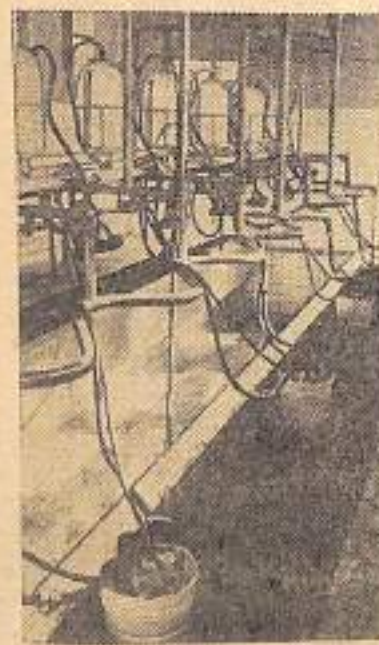
Быһага, бу саппаас суолу оностулар туһууан этиһин өрө-йүн сүөлүн-һиһин бэрийэр ту-һааныах төрүтүтэ болломто-лоулар дин баһылааһын.

Н. МОНАСТЫРЕВ,
Чурапчы элбикнэһин
олохтооһо.

КУБА тыһыт хаһаайыстыбатын сайдытын государственной былааныгар дьөһүннээх интентин үүтү биирэр сүөһү интентин ылар. Кэлин сылларга дойду араас өрөйуоннарыгар сыга үүт фермалара үлэһэ интентилиһиллэр. Кинилэр ыһа аппараттарынан, аһыаһы бэлэһинир уонна тарбаттар механизмнарынан сиббэһини-лэр.

СНИМОКТАРГА: Гавана провинция фермаларыттан биирдэстэ-ригэр. Пренс Латин — ССТА фотолара.

Доборуу Кубага

С Э М Э Н Т У М А Т

Тиражи 2630